

Ny kommune – med desentraliserte strukturer?

Innhold

Kommunereformen – mål og skepsis

Samfunnsutvikling og tjenester

Lokaldemokratiet

**Mulige løsninger –
desentralisert kommune**

- ***Gode og likeverdig tjenester***
- ***Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling***
- ***Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner***
- ***Styrket lokaldemokrati***

Men mange i kommuner er skeptiske :

- særlig lokaldemokrati og samfunnsutvikling
- delvis tjenester

Samfunnsutvikling

- Små, usentrale kommuner:
Kommunen sentral for samfunns- og næringsutvikling.
- Sammenslåing: Sterkere sammen? Mindre i utkantene?

Tjenester

- Størrelse og kvalitet – uklart forhold.
Men små mer sårbare + avhengig av interkommunalt
- Spesialiserte tjenester (barnevern, ppt, helse): kostbart + stadig større kompetansekrav (større fagmiljø).
- Viktigste for folk: helse, omsorg, barnehager, skole.

Demokrati

- Valgdeltakelse og deltakelse mellom valg – ingen forskjell
 - Lokal identitet, forståelse av lokalpolitikk., ønske om politisk verv, tillit til lokalpolitikere – større i små kommuner
 - Færre kommunestyrerepresentanter?
 - Større, mer profesjonaliserte administrasjoner?
 - Reell politisk kontroll over lovpålagte oppgaver?
-

Kommunedelsutvalg/nærdemokrati

Potensielle fordeler:

- gi folkevalgte kjennskap til innbyggernes meninger og behov – og omvendt
- lavere terskel for politisk engasjement
- økt lokal identitet
- motivere til medvirkning, engasjement, dugnadsånd, fellesskap

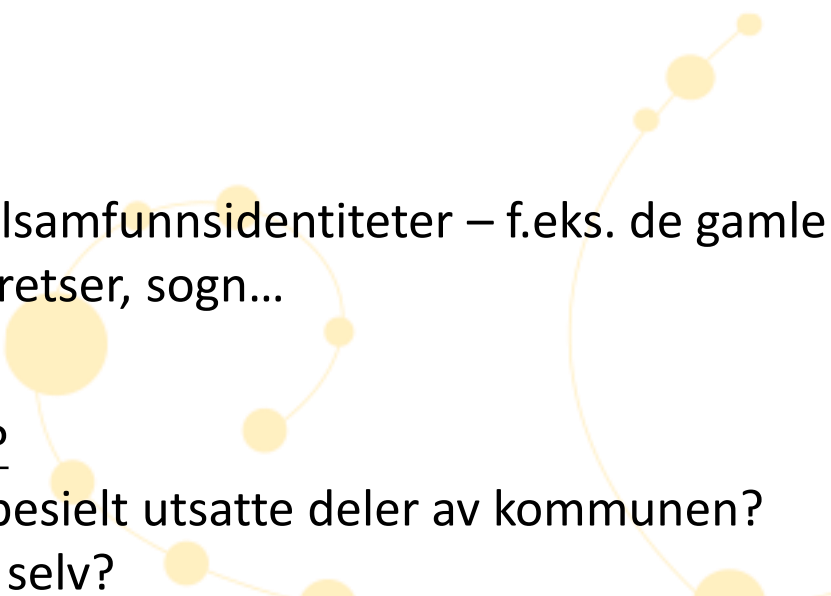
Utfordringer:

- kan hindre utvikling av felles identitet
- kan hindre effektivitet
- krever ressurser

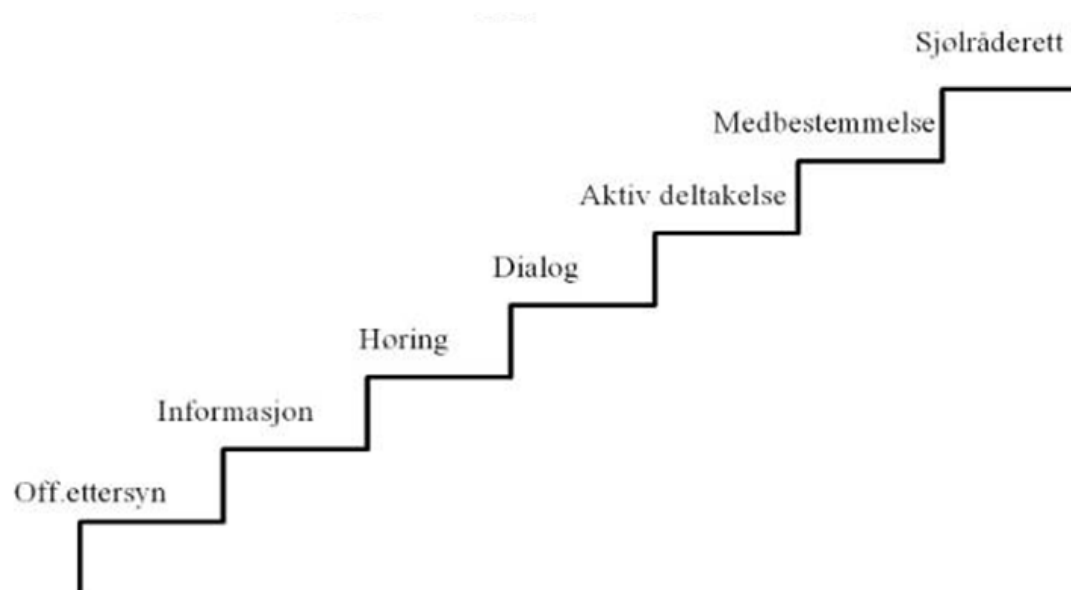

Stor frihet – store muligheter

Grunnleggende spørsmål

1. Hvor formalisert?
deltaker- eller representasjonsdemokrati (direkte valg, utnevnes, selvutnevnt)
 2. Hvor skal grensene gå?
Bygge på eksisterende lokalsamfunnsidentiteter – f.eks. de gamle kommunegrensene, skolekretser, sogn...
 3. Likt overalt eller mangfold?
 - Noe mer i perifere eller spesielt utsatte deler av kommunen?
 - Kan utvalgene bestemme selv?
-

4. Hvor høyt i medvirkningstrappa?

Eksempler nærdemokrati

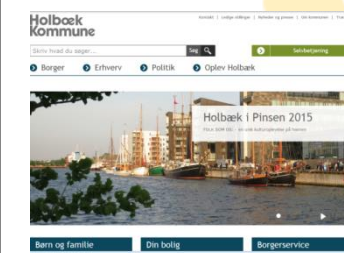
- 21 lokalsamfunnsutvalg (skolekretsene)
- 2 heltidsansatte lokalsamfunnskoordinatorer
- Men: - små ressurser (30-80.000 kr per utvalg)
 - kunne vært enda bedre forankret i kommuneorganisasjonen
 - lokalsamfunnene har ønsket seg mer makt og myndighet

- 17 lokalforum (skolekretsene)
- Byrådsmedlemmene: møtte innbyggerne 6-8 ganger i året
 - skiftet dialogutvalg årlig (innom alle i løpet av valgperioden)
- «Book en politiker», «fellesskapere»

Fredrikstad

Holbæk

ØVRE EIKER
KOMMUNE

midler til stedsutvikling på
omgang mellom utvalgene

SAS

Lokaldemokrati-veilederen

Del A - Kommunen som demokratisk institusjon

Demokrati er en kjerneverdi i det norske samfunnet. Den mest grunnleggende forståelsen av demokrati er at det er folket og folkeviljen som styrer- både nasjonalt og lokalt. Denne delen av veilederen tar opp grunnleggende sider ved det norske lokaldemokratiet.

> [Last ned debathefte \(PDF\)](#)

Del B – Politisk organisering og politikernes rolle

I prosessen med sammenslåing må det avklares hvordan det politiske systemet i den nye kommunen skal se ut. I denne delen av veilederen gjør vi rede for ulike sider ved politisk organisering og de folkevalgtes rolle.

Del C – Kommunen og innbyggerne

Godt samspill mellom kommunen og innbyggerne bør være en del av utviklingsarbeidet i en kommunesammenslåingsprosess. Denne delen av veilederen tar opp ulike rådsordninger og andre representative ordninger, betydningen av informasjon og kommunikasjon og praktiske metoder for bruker- og innbyggermedvirkning.

Innhold del C:

- [Nærdemokratiske ordninger](#)
- [Eldreråd og råd for personer med nedsatt funksjonsevne](#)
- [Ungdomsråd](#)
- [Lokaldemokrati i et flerkulturelt samfunn](#)
- [Brukermedvirkning og kommunesammenslåing](#)
- [Innbyggernes medvirkning i planprosesser](#)
- [Involvering av samer i kommuner med samisk befolkning](#)
- [Informasjon og kommunikasjon mellom kommune og innbyggere](#)
- [Lokalavisen styrker lokaldemokratiet](#)
- [Representative ordninger i kommunene](#)
- [Innbyggerforslag](#)
- [E-demokrati](#)
- [Frivillig sektor og lokaldemokratiet](#)
- [Samarbeid med næringslivet](#)
- [Praktiske metoder for medvirkning](#)

Innhold del A:

- [Vurdering av lokaldemokratisk praksis](#)
- [Representasjon – et viktig demokratisk ideal](#)
- [Tilrettelegging for økt valgdeltakelse](#)
- [Etikk](#)

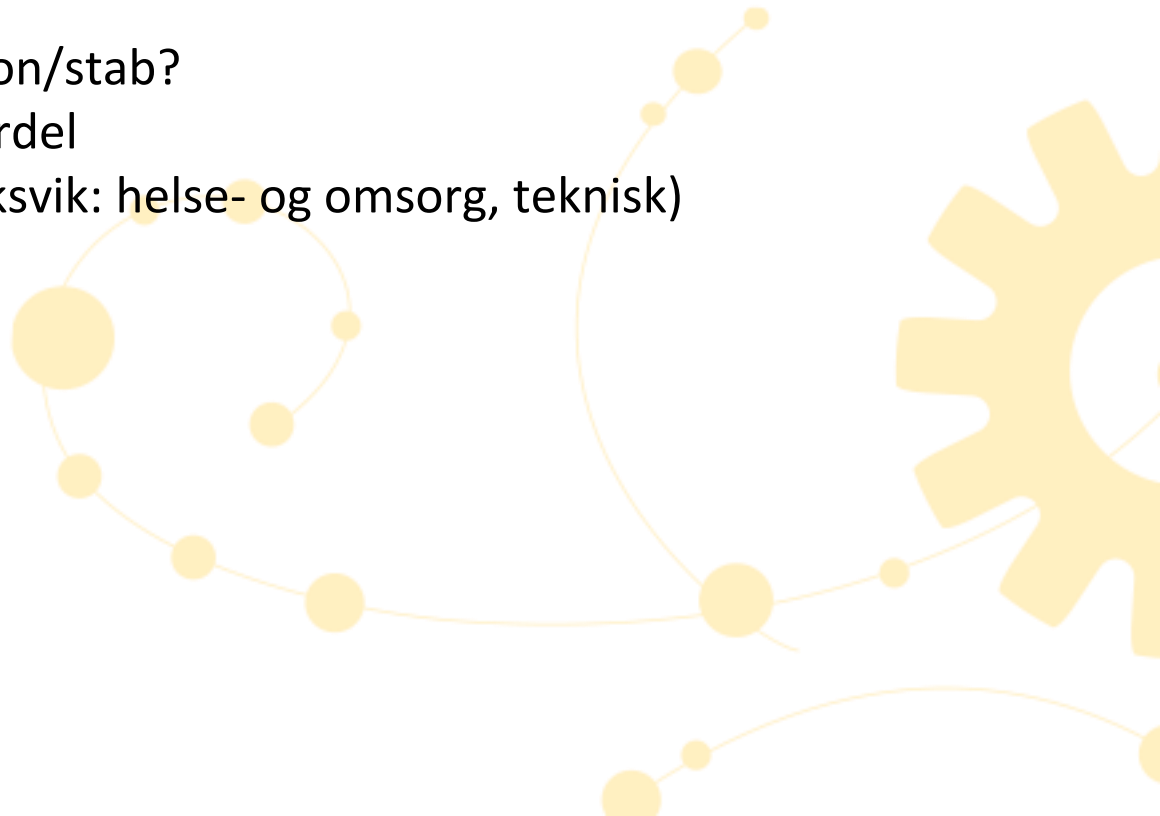
Innhold del B:

- [Formannskap eller kommuneråd?](#)
- [Kommunestyrets størrelse](#)
- [Kommunedelsutvalg](#)
- [Politiske utvalg og komitéer under kommunestyret](#)
- [De folkevalgtes rolle](#)
- [Gode arbeidsbetingelser for de folkevalgte](#)
- [Politisk kultur](#)

Tjenester og ansatte?

Intensjonsavtaler (og politikk i ny kommune) kan være helt konkret

- Tjenester:
 - Ingen skoler legges ned - Sykehjem skal bygges - Helsestasjon ved alle skoler - Servicekontor
- Desentralisert administrasjon/stab?
 - fysisk nærhet kan være fordel
 - enkelte enheter (f.eks. Leksvik: helse- og omsorg, teknisk)

Eksempler fra intensjonsavtaler

Lyngdal3:

«Stab-, støtte- og forvaltningsoppgaver fordeles forholdsmessig ut fra dagens bemanning mellom rådhusene».

Masfjorden, Gulen & Solund:

«Vi er samde om at vi skal oppretthalde dei sentera som er i dei tidlegare kommunane og utvikle desse med kommunale tenester og arbeidsplassar».

«Vi vil også opprette kommunetorg i flere tettsteder, som skal sørge for å levere de nære tjenestene folk forventer å ha»

Tor Hals (ordfører Askim)

- Tenk langsiktig
- «0-alternativet» innebærer også betydelige endringer
- Mange muligheter i en evt. ny kommune– dere bestemmer

